

નેચંમત.

જેની અંદર

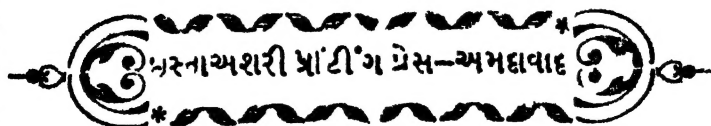
હસાલ હરામ હયવાનો કું, શીકાર અને તેની
શરતોનું, હયવાનોને ઝખાલ કરવાનું
અને ઝંકાકા ઇત્યાદીનું બયાન છે.

બનાવી પ્રગટ કરનાર

હાજી ગુલામઅલી હાજી ઇસમાઈલ
અધિપતી રાલેનખત, નુરેઈમાન તથા
કુરઆને શરીફના તફસીરવાંવાંના કર્તા.
અમદાવાદ પાંચપટ્ટા.

કીંમત બેઆના પોળેજ માફ.

તા. ૧૫ મી માહે શાઆન સન ૧૩૨૧.

❧ તક્ષીર ખંતમ થઈ. ❧

ખુદાએ ગદ્ગદારના લાખો બલકે કરોડો શુકર કે અહલેજેતે અ-
તક્ષાર અલયલે મુસ્સલામના તુરેલથી કુરઆને શરીફની જે તક્ષીર
સ્વરને પણ થવા ખ્યાલ નહોતો તે લખાઈ છપાઈને પુરી થઈ. અમો
ધરતા હતા કે એ તક્ષીરના મોઢટા રોયલ ૪ પેજ એહજાર પેજ
થશે પણ અમોએ મવકે મવકે કેટલીક વધારે ઉમદા બાબતોનો
વધારો કર્યો વીં કારણથી એ હજારને છસો પેજ થયાં. હવે એ
તક્ષીરને મેળવી પુઠાં બંધાવી જેમ બનશે તેમ ઇનશાઅલ્લાહ
હદીયો આવેલા સાહેબોને મોકલી આપીયું અને જે સાહેબોએ
હદીયો ન મોકલ્યો હોય તેઓએ તાકીદે મોકલી મંગારી લેવો.

હવે મોઅમિન ખિરાદરોએ આવી અમુલ્ય નેઅમત તરફ જરા
ધ્યાન આપવું જોઈએ અને તેની જોઈએ તેટલી નહીં તો સાધારણ
રીતે પણ કદર કરવી જોઈએ, અમોને ઉમેદ હતો કે આ તક્ષીર
કે જેની પાંચસો નકલ છપાતી હતી તે છપાઈને પુરી થતાં સુધીમાં
જ હાથોહાથ ખાતી જશે, પણ અમારી તે ઉમેદ પાર પડી નહીં,
પર વસ્સલામ.

લ૦ હાજી ગુલામઅલી હાજી ઇસિમાઈલ

અમદાવાદ—પાંચપટ્ટી.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કોપીરાશ્ત્રિ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૮૫૪

વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ ગે-૨૫૨૧

વિ.પ. ૫૭ : ૪૯૪

૨૬૧ ગ્રંથાત વિધાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાતી કોમ્પીયુટર-સંગ્રહ

નેઅમત

ખિસંમિલ્લાહિરં રહુંમાનિરં રહીમ.

અલહંમ્દે લિલ્લાહે રજિબલ આલમીન અલ્લા-
હુમ્મ સંલ્લે આલા મોહંમદ વ આલેમોહંમદ.

ખુદાએતઆઝાના કરોડો શુકર કે તેણે પોતાના બંદઓ માટે
ખાવા પીવા વીં ની જાત જાતની ઘણી નેઅમતો પૈદા કરી છે,
તેમાં સરવેથી ખાવાની ઉમદા નેઅમત ગોશ્ત છે, તે ગોશ્ત કેટ-
લાંક હયવાનોતો હલાલ છે અને કેટલાંકનો હરામ છે, અને તે વિશે
કેટલાંક ખીરાદરોને ખબર ન હોવાથી રાહેનજાત અને નુરેઇમાનને
આહનાર મેં કરમાલીભાઈ મુગજીભાઈ મોરુડાવાવાળાએ
લાંબી મુદતથી એ બયાન રાહેનજાતમાં છાપવા ફરમાવશ કરેલ જ્યાં
અમોએ પણ તેમ કરવા વાયદો આપેલ, પણ દરેક વખતે ઉખોગ
માટે આ ખાસ જુદીજ કીતાબ બનાવી નેઅમત નામ રાખ્યું અને
તેની અંદરની બાબતો કીતાબ “હુદયતુલ મુત્તકીન” “તોહફતુસ્સા-
એદીન” અને “તોહફએ અહંમદીયા” વીં કીતાબોમાંથી સુટીને
લખી છે, કેઈ જગ્યાએ ભુલ થઇ હોય તે માફ ફરમાવશે.

લં હાજી ગુલામઅલી હાજી ઇસમાઇલ ભાવનગરી
હાલ અમદાવાદી તાં ૧ લી શાબાન સન ૧૩૨૩ હીં

ફસલ પહેલી-ગોશ્ત ખાવા વિશે.

પ્રુદાએતઆલા કુરઆને શરીફમાં છઠ્ઠા સીપારમાં સુરએ માએક્કમાં ફરમાવેછેકે“આહિંદક્ષત લકુમ ખહીમતિલ અનઅમ” એટલે તમારા માટે ચોપગા હયવાન હલાલ કરવામાં આવ્યા, અને તે પછી તેનો ઘણો ખુલાસો લખ્યો છે તે અમે તફસીરમાં લખી ચુક્યા છીએ, અને એ શીવાય કુરઆનમાં ગોશ્ત ખાવા વિશે કેટલીક જગ્યાએ ફરમાવ્યું છે.

અને હદીસમાં છે કે હઝરતે ઈમામે જાઅફરે સાદીક અં ફરમાવ્યું કે દુન્યા અને આખેરતમાં બેહતરમાં બેહતર તરકારી ગોશ્ત છે, જેમકે પ્રુદાએતઆલાએ બેહીસ્તના વખાણમાં ફરમાવ્યું છે કે “વલહુમે તંયરિન મિમ્મા ચશાતહુન” એટલે પંખીનો ગોશ્ત જે કાંઈ ચાહશે તે મળશે. અને બીજી મોઅતબર હદીસમાં મનકુલ છે કે અબ્દુલ અઅક્કા અને મસમએ એજ હઝરતને અરજ કરી કે અમારી પાસે એવી રીવાયત આવી છે કે હઝરતેરસુલે ખુદા સં ફરમાવ્યું છે જે ઘરમાં ગોશ્ત ભર્યું હોય તેને ખુદા દુસ્મન રાખે છે, તો હઝરતે ફરમાવ્યું કે હા તે સાચી વાત છે પણ તેના અર્થ તેઓ સમજ્યા તેમ નથી પણ તેના અર્થ એ છે કે ખુદા એ ઘરને દુસ્મન રાખે છે કે જે ઘરમાં ગીચત કરી ખીરાદરોનો ગોશ્ત ખવાનો હોય, કેમકે ખિરાદરે મોમીનની ગીચત કરવી તે ભાઇના મુરદનો ગોશ્ત ખાવા ખરાબ છે. અને બીજી હદીસમાં ફરમાવ્યું છે કે હઝરતે રસુલે ખુદા સં ગોશ્ત ઘણુંજ ખાતા હતા અને તેને ચાહતા હતા

અને મહારા વાલિન પણુ ગોસ્તને ઘણોજ ચાહતા હતા, અને હઝરતે રસુલે ખુદા સં ફરમાવ્યું છે કે અમો કુરેશીયો ગોસ્તને બહુજ ચાહીએ છીએ, અને હદીસે હસનમાં હઝરતે સાદીક અં થી મનકુલ છે કે ગોસ્ત ખાવાથી શરીરમાં ગોસ્ત પૈદા થાય છે અને જે કોઈ ચાળીસ દીવસ સુધીમાં એક દીવસ પણુ ગોસ્ત ન ખાય તો તેનો સવાળ ખરાળ થઇ જાય છે અને એવા શખ્સના કાનમાં અજાન આપવી જોઇએ, અને ફરમાવ્યું કે ચાલીસ દીવસ સુધી ગોસ્ત ખાધું ન હોય તો ખુદા ઉપર તવક્લ કરી કરજ લઇને ખાય કે તેનું કરજ અદા થઇ જશે.

હઝરતે ઇબ્રાએ મોહમ્મદે ખાફીર અં થી મનકુલ છે કે બની-ઇસરાઇલીયોએ હઝરતે મુસા અં પાસે શીકાયત કરી કે અમારા લોકોમાં કોઠ વધી ગયો છે, તો હઝરત ઉપર ખુએતઆલાએ વહી મોકલી કે તેઓને હુકમ કર કે ગાયના ગોસ્ત સાથે ચુકુંદર^૧ પકાવીને ખાય. અને હઝરતે રસુલે ખુદા સં ફરમાવ્યું છે કે કાચો ગોસ્ત ખાઓ નહીં કેમકે તે ફાડીખાનાર પ્રાણીઓનો ખોરાક છે પણ તેને આગ અથવા સૂર્યથી શેકીને ખાઓ, હઝરતે અમીરૂન મોઅમેનીન અં થી મનકુલ છે કે જ્યારે કમકુવતી હોય ત્યારે ગોસ્ત દુધમાં પકાવીને ખાઓ, અને બીજી હદીસમાં મનકુલ છે કે કોઇ એક પયગમ્બરે ખુદાએતઆલા પાસે કમકુવત અને સુસ્તી વિશેની શીકાયત કરી તો વહી આવી કે ગોસ્તને દુધમાં પકાવીને ખાઓ કે તેથી અંગમાં કુવત આવશે.

અને હજરતે પ્રમાણે ઝયલુલ આબેદીન અઠ થી મનકુલ છે કે આપે ફરમાવ્યું કે હાડકાને ચુસો નહીં કેમકે તે જીન્નાતનો હક છે, અને જો એમ કરશે તો જીન તે હાડકા કરતા વધારે સારી ચીજ તમારા ઘરમાંથી ઉપાડી જશે.

ફસલ ખીજ-ગોશ્ત ખાવા વિશે એર્ચતેરાઝ કરનારાઓનો અકુંલી જવાબ.

જાણવું જોઈએ કે ગોશ્ત ખાવો દુસ્ત છે બલકે તે વીશે તેની તાકીદ પણ છે એ બાબતની કુરઆનની બે આયતો અને કેટલીક હદીસો પહેલી ફસલમાં લખી ચુક્યા છીએ, પણ જેઓ ગોશ્ત ખાવા વીશે એર્ચતેરાઝ કરે છે અને કુરઆન અને હદીસને માનતા નથી તેઓ માટે ગોશ્ત ખાવામાં ગુનાહ નથી તે અક્કલથી સાબીત કરવામાં આવે છે કે દુન્યાનો ઘાટ જોતાં એવું માલુમ પડે છે કે એના પૈદા કરનારે દુન્યામાં કેટલાંક પ્રાણીઓની ખોરાકી કેટલાંક પ્રાણીઓ કરી છે જેમકે જગલાંની ખોરાક માછલાં છે, કરોળીયાની ખોરાક માખો અને મચ્છર વીં છે, ખીલાડીની ખોરાક ઊંદર વિગેરે છે અને તેમજ જંગલી જનાવરો જેમકે વાઘ અને વર વીગેરેની ખોરાક પણ કેટલાંક પ્રાણીઓ છે, અને તેમજ દરીયાના કેટલાંક પ્રાણીઓની ખોરાક પણ પ્રાણીઓ છે, તો સાબીત થયું કે તેના સરજનહારેજ તે પ્રાણીઓને ગોશ્ત ખાવાની પરવાનગી આપેલી છે અને તે તેમાં નારાજ નથી કેમકે જો નારાજ હોત તો ખીજ પશુઓ જેમકે ઢોર બળદ અને

બેંસ વીં ની જેમ સરવે પ્રાણીઓની ખોરાકી ધાંસ દાણો વીગેરે કરતે, ગોસ્તને તેઓની ખોરાકી કરતે નહીં.

અને જેઓ ગોસ્ત ખાવામાં ગુનાહ કહે છે તેઓની પાસે ગુનાહ હોવાની માત્ર એકલ દલીલ છે કે તેઓ કહે છે કે જીવ મારી નાંખતાં તેને ઇન્દ્રિય પહેંચે છે તેથી ગુનાહ થાય છે તો તેનો જવાબ એ છે કે હયવાનને ન મારે અને તે કુદરતથી મરી જાય ત્યારે પણ તેને ઇન્દ્રિય થાય છે, અને આખર તો તેને મરવું જ છે, તો આના જવાબમાં તેઓ કહે છે કે ત્યારે ઇન્દ્રિયનાને મારી નાંખવામાં શા માટે ગુનાહ છે ? કેમકે તેને પણ આખર મરવું છે, તો તેનો જવાબ એ છે કે ઇન્દ્રિયના છે તે સરવે હયવાનોનો સરદાર છે અને સર્વે મખલુકાત કરતાં શ્રેષ્ઠ છે, અને એ શીવાય ઇન્દ્રિયનાના મરવાથી સેં-કડો જાતના કારભારમાં ખલલ પડી જાય છે અને તેના બાલબચ્ચાં યતીમ થઈ જાય છે, જેઓનું પાળણપોશણ કરતો હોય તેઓ નિરાધાર થઈ જાય છે અને હયવાન માટે એવી કશી બાબત નથી, અને તેઓ હયવાનને મારવામાં ગુનાહ ગણે છે પણ પોતાનો મતલબ આવે છે ત્યારે હયવાનને મારતાં ચુકતાં નથી જેમકે હીંદુ ધર્મવાળા પોતાની દેવીને ભોગ આપવા માટે બકરા અથવા પાડા અથવા કોઈ પણ જાનવરને કાપી નાંખી અગ્નીમાં હોમી દીધે છે, અને તે કાપનારા ધણે-ભાગે હીંદુ ધર્મના આગેવાન બ્રાહ્મણો હોય છે, અને તેમ કરવાથી એમ સમજે છે કે હવે આપણી કૌમ ઉપર તે દેવી કદી કોપશે નહીં, તો તે વખતે ગુનાહ ક્યાં ગયો ?

ઉપરાંત એ શીવાય તેઓના દેવો જેમકે રામચંદ્રજી વીગેરે પણ શીકાર કરતા અને ગોસ્ત ખાતા હતા, તો જો તેમાં ગુનાહ હોત તો તેઓ કેમ ખાત ? ઉપરાંત રજપુત લોકો તથા ક્ષત્રીયો હજી સુધી ખાય છે અને તેઓને ધર્મ તરફથી છુટ મળેલી છે એવું કહે છે તો તેથી પણ એમ જણાય છે કે તેમાં ગુનાહ નથી.

એ તમામ જાણતો એક તરફ રાખી ગોસ્ત ખાવામાં ગુનાહ થાય છે એમ કહેનારને કહેવામાં આવે છે કે અગર જો તેઓ માત્ર “પર માટી” ખાવામાંજ ગુનાહ સમજતા હોય તો દુન્યામાં બાગ્યેજ એવો ધનસાન હશે કે જેના પેટમાં પરમાટી જતી ન હોય અને તે તેનો ઉપયોગ કરતો ન હોય જેમકે હયવાનના અંગમાં ખોરાકથી દુધ, ગોસ્ત અને છાણુ વીગેરે બને છે, અને દુધમાંથી ધી થાય છે કે તે હયવાનના અંગમાંની પહેલાં નંખરની ઉમદા માટી છે, અને ગોસ્ત હયવાનના અંગની ખીજ નંખરની માટી છે અને છાણુ હયવાનના અંગમાંની ત્રીજા નંખરની માટી છે, તો ધી હીંદુ મુસલમાન સહુ કોઈ ખાય છે તો શું તે પરમાટી નથી ? અને ત્રીજો નંખર છાણુ તેનો પણ સરવે કોઈ ઉપયોગ કરે છે, હવે ગોસ્ત કે જેનો ખીજો નંખર છે તે પણ ધીની જેમ પરમાટી છે પણ એટલો ફેર છે કે તેનો દરજ્જો ધી કરતાં ઉતરતો છે, હવે આમાં વાંધો લેનાર એવો વાંધો લીયે કે ધી અને છાણુનો ઉપયોગ કરવાથી ઢોરને કાંઈ ધન પહોંચતી નથી અને ગોસ્તનો ઉપયોગ કરવાથી તેને ધન પહોંચે છે તેથી ગોસ્ત ખાવામાં ગુનાહ છે તો જાણવું કે ધી થાય છે તે પણ હયવાનને ધન પહોંચ્યા પછી થાય છે જેમકે વાછડાં પાડાં વીં ને

તેની માતાનું દુધ ન પીવરાવી તે બન્નેના આત્માને બાળે છે, ત્યારે મનુષ્યને દુઃખ મળે છે. અને તેમાંથી ધી થાય છે, તો આ ધી ખાવામાં શું હવવાનને ઇજ્જત આપી ન ગણાય ? હવે પરમાત્મા ખાવાનો સવાલ તો ઉઠી ગયો અને તેનો ગુનાહ પણ ચાલતો થયો, અને હવવાનને ઇજ્જત આપવાના ગુનાહની બાબત રહી ગઈ તો તેનો જવાબ એ છે કે કોઈ કોઈને એક ફટકો મારે અને કોઈ કોઈને સો ફટકા મારે તો તે બન્ને ગુનાહ તો ગણાશે પણ ગુનાહના દરજ્જામાં અલખતાં ફેર રહેશે, પણ જ્યારે તે એક ફટકો મારનારે વારંવાર મારીને સો ફટકા મારશે ત્યારે તે પણ સો ફટકા મરનારના દરજ્જામાં ગણાશે જેમકે બળદને ગાડીમાં બેડે છે અને તે ગાડી ઉપર બેશીને લોકો બહારગામ જાય છે અને તે ન ચાલે ત્યારે આર બોંકે છે અને પંચાણા નારે છે તો વિચારો કે તે કેટલો મોહટો ગુનાહ છે ? હવે એ લોકોને કહેવામાં આવે છે કે જ્યારે તમે ગોસ્ત ખાતા નથી ત્યારે તમે બેલગાડીમાં પણ બેસો નહીં કેમકે બાપડાં બળદને નાહક તમારા બાર ખેંચવો પડે છે અને માર ખાવો પડે છે, ત્યારે એના જવાબમાં કહે છે કે અગો તેને ધાંસ દાણો ઇલાદી ખવરાવીએ છીએ કાંઈ મફત કામ લેતા નથી, તો તેઓનો જવાબ એ છે કે તેઓ કાંઈ તમારા ધાંસ દાણાના મોહતાજ નથી બલકે તેને જંગલમાં મુકી આપે તો તે તમારા ઘેર રહે છે તે કરતાં બમણો તાજ અને પુરુષ આર અને તેમજ ખેતી કરવા માટે બળદને હજારો બેડીને અનાજ ખાવવામાં આવે છે અને ખેડુતો તેના ઉપર જે જુદામ ગુજારે છે તે સરવે કોઈ જાણે છે કે તે બાપડાના મોહા બાંધી બાંધીને માંડે તો એ લોકોએ અનાજ પણ ખાવું જોઈએ નહીં કેમકે ગાયના ખાંડે

સેંકડો જાતના દુઃખ અને સંકટો આપે છે ત્યારે એ અનાજ પાકે છે, તો શું એ અનાજ ખાવામાં પાપ નથી ? કેમકે હયવાનને કાપે ત્યારે ગોસ્ત થાય છે અને તેમજ બળદોને મારી પુછડા આમળી અધમુલો કરે ત્યારે અનાજ થાય છે.

અર્થાત—જ્યારે એવાં લોકોને આવી દલીલો કહેવામાં આવે છે ત્યારે લાચાર થઈને કહે છે કે દેરને તો ખુદાએ ઇનસાનના કામ અને ફાયદા માટે બનાવ્યાં છે તેથી તેઓ પાસેથી કામ લેવામાં કાંઈ ગુનાહ નથી. તો આવા જવાબથી અમારો મતલબ પણ પુરો થાય છે કે જેમ કેટલાંક પશુઓ ઇનસાનને બેસવા અને ગાડીયે બેઠવા બાર બેચવા વીં વીં ઇનસાનના કામ માટે બનાવ્યાં છે તેમજ કેટલાંક હયવાનો ખાવાના ઉપયોગ માટે પણ પૈદા કર્યાં છે, તો તેમાં ગુનાહ ક્યાં રહ્યાં? હા અલખતાં હયવાન પાસેથી તેના ગળ ઉપરાંત વધારે કામ લેવું તેને મારવું દુઃખ આપવું અને તેને પેટ ભરીને ખોરાક ન આપવો સરદી ગરમીની ઇજ્જતથી જાણી જોઈને ન બચાવવા વીગેરેમાં ગુનાહ છે.

ફસલ ત્રીજી શીકારની કીસમોનું બયાન.

જાણવું જોઈએ કે શીકારની પંદર કીસમો છે.

- ૧-શીકાર કરવો વાજીબ છે અને એ વખતે વાજીબ થાય છે કે શીકાર કરનારની અને તેના બાલબચ્ચાની ખોરાકીનો શીકાર ઉપરજ આધાર હોય અને એવી હાલત હોય કે અગર શીકાર ન કરે તો તેઓ ભુખ્યા રહે તો તેના ઉપર શીકાર કરવો વાજીબ છે,

૧—શીકાર કરવો સુન્નત છે, અને તે એ વખતે સુન્નત છે કે તેની અને તેના ઘરના લોકોની ખોરાકમાં બહોળાઈ ન હોય એટલે ખોરાક એટલી વધારે મળતી ન હોય કે સારી રીતે ખાઈ શકે તો તે વખતે ખોરાકમાં વધારો કરવાની નીચ્ચતથી શીકાર કરવો સુન્નત છે.

૭—ફીસમો શીકારમાં હરામ છે.

૧—જો કોઈ ચીજથી શીકાર કરવો જેમકે શીકારી કુતરો અથવા બાળ વીં કોઈ પાસેથી ચોરીને અથવા જેર જુલમ વીં માં લાંબે તો તે વડે શીકાર કરવો હરામ છે, અને તેમાં ગુનાહ થશે પણ તે શીકાર ખાવો હરામ નહીં થાય.

૨—જે શીકારનું જનાવર હોય તેના કરતાં મોહટા હથીયારે શીકાર કરવો હરામ છે, અને કટલાંક આલીમો મકરહ જાણે છે.

૩—ખીજની જગ્યામાં રજા વિના શિકાર કરવો હરામ છે.

૪—જે શીકારની ચીજ છે તે શીયાય ખીજ ચીજે શીકાર કરવો હરામ છે, જેમકે શીકારી કુતરો તીર નેઝો અને તલવારથી શીકાર દુરસ્ત છે પણ ખાઝ અને ચિત્તા વીગેરે થકી શીકાર કરવો હરામ છે અને તે ખાવું હલાલ નથી. જમએ અગ્ગાસીમાં લખે છે કે ખંદુકથી શીકાર કરવો જાએઝ નથી અને તેમજ પત્થર વીં થી જનાવરનું માથું કચરી નાંખવું શીકાર નહીં ગણાય પણ તલવાર અને નેઝો અને તેમજ તેના જેવી જે તેજ અને ધારવાળી ચીજ હોય તે વડે શીકાર કરે.

૫—કાફર, અહલેબૈતનો દુશ્મન, દીવાનો તમીજ વિનાનો છોકરો શીકાર કરે તે ખાવું હરામ છે કેમકે એ શીકાર મુરદારના હીસાબમાં છે.

૬—જે શપ્તે એહરામ* આંધ્યો હોય તેના હાથના શીકાર કરેલો પણ હરામ અને મુરદારના હુકમમાં છે.

૭—મક્કા અને મદીનાના હરમમાં શીકાર કરવો હરામ છે.

૮—કોંસમો શીકારમાં મકરૂહ છે.

૯—મળુસીએ તઅલિમ આપેલ શીકારી કુતરા વડે શીકાર કરવો મકરૂહ છે.

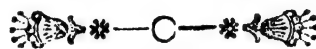
૧૦—શીકારી કાળા કુતરા વડે શીકાર કરવો મકરૂહ છે.

૧૧—રાતના શીકાર કરવો મકરૂહ છે.

૧૨—હયવાનના બાજાએને તેની રહેઠાણની જગ્યા અને મળામાંથી કાઢવા મકરૂહ છે માટે કાઢવાં જોઈએ નહીં.

૧૩—જુમ્હાના દીવસે માછલીનો શીકાર કરવો મકરૂહ છે.

૧૪—મક્કાના હરમ તરફ જે હયવાન જવું હોય તેનો શીકાર કરવો મકરૂહ છે.

ફસલ ચોથી શીકારની શરતોનું ખયાન.

૧—કુતરાવડે શીકાર કરે તો તે કુતરાને એવી રીતે તઅલીમ આપેલી હોવી જોઈએ કે જ્યારે શીકાર ઉપર તેને મુકે ત્યારે તરતજ વગર ઢીલે તે દોડે અને જ્યારે તેને મના કરે ત્યારે તરતજ અટકે પણ જો તઅલીમ આપ્યા વિનાના કુતરાવડે શીકાર કરે તો તે શીકારનો ગોસ્ત ખાવો હરામ છે.

૨—જો શીકારી કુતરો શીકારને ખાતો ન હોય. કેમકે જો

* હજ કરવા જાય છે ત્યાં એહરામ આંધે છે તે.

શીકારને ખાતો હોય તો તે શીકાર હલાલ નથી પણ કોઈ વખતે બનવાકાળ ખાય તો હરકત નથી.

૩—શીકાર કરનાર મરદ હોય અથવા ઓરત હોય અથવા તમીઝદાર છોકરાં હોય, પણ તે મુસલમાન હોવા જોઈએ.

૪—જો શખ્સ શીકારી કુતરાને શીકાર ઉપર મુકે અથવા તોરને કમાનથી ફેંકે, અથવા તલવાર અથવા નેઝો મારે તો તેને જોઈએ કે ગિસ્મિલ્લાહ અથવા મુહમ્મદનાહ અથવા અલ્લાહો અકબર તેમજ તેની જેવા શખ્સો કહીને મુકે અથવા મારે કેમકે જો બાણી ખુશીને ગિસ્મીલ્લાહ નહીં કહે તો તે શીકાર હલાલ નથી અને તેમજ શીકાર વખતે ખીજે કોઈ ગિસ્મિલ્લાહ કહે તો તે શીકાર હલાલ નથી.

૫—શિકાર કરવા કુતરાને મુકે અથવા નેઝો વીં મારે ત્યારે શીકારનો નીચત હોવી જોઈએ પણ શીકારની નીચતપિના કુતરો હોયો બન્ય અથવા તોર કમાનથી છુટી જાય અને તે શીકારને મારે તો તે હલાલ નથી.

૬—જો શીકાર કરવો હોય તે જનાવર ધ્યાનમાં હોવું જોઈએ. પણ કુતરાને મુકતી વખતે અથવા તોર ફેંકવા વીં વખતે કોઈ જનાવર નજરની સામે ન હોય કે તેના શીકારનો ઇરાદો કરે અને ગમે તે જનાવરનો શીકાર થાય, તો તે હલાલ નહીં ગણાય.

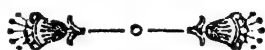
૭—અખમના સખખથી શીકાર મરી જવો જોઈએ જેમકે કુતરાના દાંતથી અથવા તોર તલવાર અથવા નેઝો લાગવાના સખખથી તે હલાલ થવું જોઈએ, અને અજાહ કરવાની જગ્યાએ એ ચીજો વાગવી જોઈએ એ શરત નથી બલકે કોઈ પણ ભાગના અખખીપણાના સખખથી તે મરી જાય તો બસ છે પણ એ અખમ શીવાય બીજાં કારણથી મરી જાય જેમકે વધારે સપ્ત પડવાથી મરી જાય, અથવા

પાણીમાં ડુબીને મરી જાય અથવા પહાડ ઉપરથી પડીને મરી જાય અથવા કુતરાએ તેનું ગળું પકડ્યું હોય અને તેને ઝખમ થયો ન હોય પણ તે બ્હીકથી અને દહશતથી મરી જાય અથવા કુતરાએ ઝખમી કર્યા પછી ખાંભે કાઢ દાડી ખાનાર જનાવર તેને મારી નાંખે, એ સરવે બાબતોમાં એ શીકાર હલાલ નહીં ગણાય.

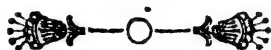
૮--ઝખમી થએલ શીકાર નજરથી છુપી જંતુ જોઈએ નહીં અને તેમાં એટલી હયાત હોવી જોઈએ કે તે જીવતું રહી શકે પણ અગર આંખોથી છુપી જાય અને તે પછી તેને મરેલું જુવે તો તે પછી તે હલાલ નથી જોઈએ તો તે છુપ્યા પછી કુતરા તેની પાસે હાજર હોય અથવા ન હોય.

૯--શીકાર કરનાર શિકારને લીધે તે વખતે તેમાં એટલી હયાત બાકી હોય કે તેને ઝખાડ કરી શકે તો તે વખતે તેને ઝખાડ કરવું લાઝીમ છે અને અગર એવા વખતમાં તેને ઝખાડ ન કરતાં એમજ મરી જવા દીધે તો મશહુર અને એહતીયાત એ છે કે તે હલાલ નથી.

૧૦--જે હયવાનનો શીકાર કરે તેમાં એટલી શક્તી હોવી જોઈએ કે તે નાસી શકે પણ બચ્યું હોય અથવા નાસવાની શક્તી રાખતું ન હોય તો તેનો શીકાર કરવો હરામ છે.

ફસલ પાંચમી શીકારના અહંકામ.

જાણતું જોઈએ કે જે જગ્યાએ કુતરા દાંતથી શીકારને પકડે તે જગ્યા પાણીથી ઘોળને પાક કરી નાંખવી જોઈએ અને તીર ફેંકનાર

તેમજ નેઝો અને તલવાર મારનાર એકજ હોવાની શરત નથી બલકે કેટલાંક જણ મળીને એક શીકાર ઉપર તીર અથવા નેઝો અથવા તલવાર મારે તો જાયઝ છે, અને એ વખતે એ શીકારમાં સરવે જણ શરીક ગણાશે, અને એજ પ્રમાણે તીર ભોંય પડ્યા પછી ઉછળીને શીકારને વાગે તો પણ તેમાં હરકત નથી.

ફસલ છઠ્ઠી હલાલ હયવાનોનું બયાન.

જાણુનું જોઇયે કે નીચે લખેલાં છ કીસમના હયવાન હલાલ છે અને જે હયવાન હલાલ હોય તેનો નરમાદા બચ્ચું એ સરવે હલાલ છે.

૧—ઉટ.

૨—બળદ જોઇયે તો ગામડી હોય અને જોઇયે તો જંગલી હોય અને તેમજ ભેંસ.

૩—મકરો મેંદો દુંગો જોઇયે તો ગામડી હોય અને જોઇયે તો જંગલી હોય અને તેમજ હરણ.

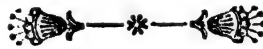
૪—ગોરખર એટલે જંગલી ગધેડો.

૫—એ પંખીયો કે જે હલાલ છે, અને તે હલાલ હોવાની ચાર નીશાનીયો છે તો તે ચારમાંથી જે પંખીમાં એક નીશાની પણ હોય તે હલાલ છે, પહેલી નીશાની એ કે “સફ” કરતાં તેનો “દફ” વધારે હોય અને “સફ” એને કહે છે કે પંખી બંને પાંખ પાસરી ફેલાવીને ઉડે અને ઘણી હલાલે નહીં જેમકે સઘળાં ઉડતી વખતે પાંખો સરખી રાખીને ઉડે છે અને તેને ઘણીજ

ઝોઘી હલાવે છે, અને “દફ” એને કહે છે કે પંખી ઉડતી વખતે પાંખો હલાવતું જાય અને ઉડતું જાય જેમકે કચ્છતર કે ઉડતી વખતે તે પાંખોને ઘણીજ હલાવે છે, હાંસલ કલામ જે પંખી ઉડતી વખતે પાંખ ઘણી હલાવતું હોય તે હલાલ છે, ખીજ નીશાની એ કે તેને પોટો હોય એટલે દાણો રહેવાની જગ્યા જેમકે કચ્છતરને હોય છે, ત્રીજી નીશાની એ છે કે તેને સંગદાના હોય એટલે દાણો ખોરાકી વીં રહેવાની કાચળી હોય જેમકે બટરને પેટમાં હોય છે, ચોથી નીશાની એ કે તેના પંખની પછવાડે કાંટો હોય જેમકે મરઘડાં અને તીતરને હોય છે. તો મતલબ એ કે આ ચાર નીશાનીમાંથી એક નીશાની પણ જે પંખીમાં હોય તે હલાલ છે જેમકે મરઘડાં કચ્છતર ચકલી ઈલાદી

૬—ભીંગડાંવાળી માછલી હલાલ છે જોધયે તો તેના નામ જુદાંજુદાં હોય. અને એ શીવાય દરિયાના જનાવરો કે જેઓ દરિયામાં પૈદા થાયછે અને ઘણું ભાગે દરિયામાંજ રહ્યા કરેછે તે સરવે હરામછે.

ફસલ સાતમી હરામ હયવાનોનું ખયાન.

જાણવું જોધયે કે નીચે લખેલાં વીસ જાતના હયવાનો હરામ છે. અને જે હયવાન હરામ હોય તેનો નર માદા, બચ્ચું ઈલાદી હરામ છે.

૧—દરેક જાતનો કુતરો.

૨—દરેક જાતનો સુબર.

૩—દરેક જાતની ખીલાડી.

૪—તમામ ફાડીખાનાર જનાવરો જેમકે વાઘ ચિત્તો વરૂ, લોકડી, શી-
યાળ અને તેઓને લગતાં ઘસાદી.

૫—દરેક જાતનો ઉંદર.

૬—એ જનાવર કે જેઓ પહેલે ધનસાન હતા પણ તે પછી પોતાના
પયગમ્બરની નાફરમાની કરવાથી મરખ થઇ ગયાં એટલે તેઓની
આકૃતિયો જનાવરો જેવી થઈ ગઇ, અને એ રીવાયત પ્રમાણે
એવાં જનાવર તેર જાતના છે ૧-હાથી ૨-વરૂ ૩-સસલો ૪-આમ-
ચીડી ૫-વાંદરા ૬-સુવર ૭-“મારમાડી” એક જાતની સાંપ જેવી
માછલી છે ૮-ધો ૯-ઉંદર ૧૦-વીંછી ૧૧-રીંછ ૧૨-ઢેડ ગરેડી
૧૩-ભમરો. અને કેટલીક રીવાયતમાં વારીદ થયું છે કે કુતરો પણ
મરખ થયેલાંમાંના છે અને કેટલીક રીવાયતમાં મોર વિશે પણ
લખે છે કે મરખ થયેલ છે. અને શીઆ મઝહબમાં મોર હરામ
છે, અને એ શીયાય ખીખાં કેટલાંએક જનાવર જેમકે કરોળીયો
જી મચ્છર વીગેરે વિશે પણ લખેલ છે કે તેઓ પણ મરખ થયે-
લાંઓમાંથી છે.

૭—“ખઝ” અને સન્ગખ અને ફતક કે તે એક જાતના જનાવરો છે

૮—ઝમીનના તમામ કીડા જેમકે કીડી, માંખાં, કાનખજુરો, સાંપ
વીંછી ઘસાદી, સરવે હરામ છે.

૯—એ હલાલ જનાવર કે જેને નર્ક ખાવાનો ટેવ પડી હોય તેનો
ગોસ્ત ખાવો હરામ થઈ જાય છે, પણ તે દરેક હયવાનને સુકરરર
કરેલી મુદત પ્રમાણે એ નર્ક ખાવાથી અટકાવી કૈફ રાખી ખાક

છાણો પાણી આપે તો તે હલાલ થઈ જાય છે અને એવા હવવા-
નને કેદ રાખવાની મુદત નીચે પ્રમાણે છે.

ઉંટને ચાળીસ દીવસ,

ગાયને મશહુર પ્રમાણે વીસ દીવસ પણ કેટલાંક આલીમો ત્રીસ
દીવસ અને કેટલાંક ચાલીસ દીવસ પણ કહે છે.

ખકરાને મશહુર પ્રમાણે દસ દીવસ અને કેટલાંક સાત દીવસ
અને કેટલાંક ચક્રિદ દીવસ પણ કહે છે.

ધરના મરઘડાને મશહુર પ્રમાણે ત્રણ દીવસ.

ખતક અને પાણી ઉપર તરતાં મુસ્ત્રાઓને મશહુર પ્રમાણે પાંચ
દીવસ અને કેટલાંક આલીમો છ દીવસ અને કેટલાંક ત્રણ
દીવસ પણ કહે છે.

માછલીને મશહુર પ્રમાણે એક દીવસ, અને એ શીવાય ગમે
તે જનાવર હોય તેને નર્ક ખાવાથી એટલી મુદત સુધી કેદ કરી
રાખે અને પાક ચારો ખવરાવે કે તેનું નામ નરક ખાનાર
રહે નહીં.

૧૦—હલાલ જનાવર જેમકે યકરી વીગેરે મુન્વરનું એટલું દુધ
પીએ કે તેના હાડકા સખત અને મજબુત થઈ જાય તો તે યકરી
વીગેરે હરામ થઈ જશે અને તેનાથી તે બચ્ચું થશે તે પણ
હરામ છે.

૧૧—કોઈ હલાલ જનાવર સાથે કોઈ માણસે (તૌબા તૌબા)
બદકામ કર્યું હોય તો તે જનાવર અને તેમજ તેનાથી જે બચ્ચું
થાય તે હરામ છે બન્ને એવા જનાવરને ઝગાહ કરીને તેના મુરદાને
પાણી નાંખવું વાજબ છે.

૧૨-જે જનાવર પંજે મારતું હોય જેમકે બાઝ ઇત્યાદી હરામ છે.

૧૩-દરેક જાતનો કાગડો.

૧૪-એ પંખી કે જેને તીર મારે અને તે મરી જાય અને તેમજ એ હયરાન કે જેને ઝખમી કરે અને મરી જાય તે પણ હરામ છે.

૧૫-ભીંગડા વીનાની માછલી અને તેમજ ભીંગડાવાળી પાણીમાં મરી જાય તો તે પણ હરામ છે કેમકે માછલી માટે શરત છે કે પાણીની બહાર મરવી જોઈએ, અને મરેલી માછલી કાફર મુશરિક પાસેથી લઇને ખાવી હરામ છે.

૧૬-કેંકડો.

૧૭-કાચબો.

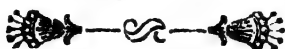
૧૮-એ ગોસ્ત કે જે હરામ ચીજ સાથે એવી રીતે પકાવે કે તે હલાલ અને હરામ મિશ્ર થઇ જાય, અથવા હરામનો અસર હલાલમાં જાય તો એ પણ હરામ છે.

જાણવું જોઈએ કે હલાલ પક્ષીનું ઇંડું હલાલ છે અને હરામ પક્ષીનું ઇંડું હરામ છે અને હલાલ તથા હરામ પક્ષીનું ઇંડું મળી જાય તો તેની ઓળખાણુ એ છે કે જે ઇંડાના બન્ને તરફના છેડા એકજ જાતના હોય તે હરામ છે અને તે ઇંડાના બન્ને છેડા એક સરખા નહોતાં ફેરફાર હોય તે હલાલ છે.

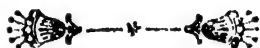
૧૯-મેર.

૨૦-શાહુડી.

ફસલ આઠમી મકરફ હયવાનોનું ખયાન.

જાણુનું જોધયે કે જે હયવાન મકરફ છે તેનો ગોસ્ત ન ખાવો બેહતર છે અને ખાય તો ગુનાહ નથી અને એવા મકરફ જનાવર ચક્રક જાતનાં છે, જેમકે ઘોડો, ખચ્ચર, ગધેડો અને બોજાં કેટલાંક પંખીયો વીં અને તેમજ એ હયવાન કે જેણે એક અથવા એ વખત સુવ્વરતું દુધ પીધું હોય, પણ સુન્નત એ છે કે એવા જનાવરને સાત દીવસ સુધી કૈદ રાખી તેને પાક ચારો ખવરાવે પછી પોતે ખાય, અને હયવાને શરાબ પીવાથી તેનો ગોસ્ત હરામ થતો નથી પણ તેના ગોસ્તને ઘેણ નાંખવા પછી ખાવો જોધએ પણ એહતીયાત એ છે કે તેના પેટ અંદરની ચીજ જેમકે ફિલ ઇત્યાદિ ખાય નહીં.

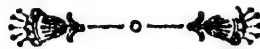
ફસલ નવમી હલાલ હયવાનોમાંની હરામ ચીજો નું ખયાન.

જાણુનું જોધયે કે હલાલ હયવાનોમાંની સત્તર ચીજો ખાવી હરામ છે,

૧-૨-નર અને માત્રની બહેર તેમજ છુપી શરમની જગ્યા.
૩-તિફ્લી. ૪-પિતું એહતીયાતન હરામ છે. ૫-બન્ને ખુસીયા.
૬-એહતીયાતન મસાના હરામ છે, અને મસાના પેશાબ રહેવાની દ્રાવણીને ઢહે છે. ૭-એહતીયાતન ગર્ભસ્થાન. ૮-પીંદની અંદરના હા-

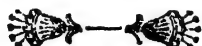
ડકામાંના સફેદ મગજ જેને આમ લોલો હરામ મગજ કહે છે, ૯-એ
જે પછા કે જે પીળા હોય છે અને માથાથી પુંછડી ચુંદી લાંબા
અને પહોળાં હોય છે, ૧૦-કેટલાક આલિમો ગૃહદેને પણ હરામ કહે
છે અને ગદુદ ગેસ્તની અંદરના ગાંઠાઓને કહે છે કે જે ગેસ્ત
નહીં પણ ગેસ્તને મળતા હોય છે. ૧૧-પગની આંગળીઓની નજી
કના મુળ. ૧૨-એહતીયાતન આંખની અદરનો કાજો ડોળો. ૧૩-મુંડી-
ની અંદર ચણા જેટલો મગજ હોય છે તે. ૧૪-પીશાબ, પણ કુંટવું
પીશાબ દવા માટે પીવું હરામ નથી અને એજ પ્રમાણે બકા
અને વીર્ય, યુક અને શેઝ વીં પણ ખાવા હરામ છે. ૧૫-છાણ,
લીડીયો છત્યાદી, ૧૬-લોહી, પણ હલાલ કયા પછી દિલની અંદર
જે લોહી રહે છે તેમાં મતજેદ છે, ૧૭-મરેલું હયવાન ખાવું
હરામ છે, અને એજ પ્રમાણે જીવતાના અંગમાંથી ગેસ્તનો કટકો
કાપી લીધે તે ખાવો તેમજ વાપરવો હરામ છે. અને ઉન વાળ પીછાં
શીંઘડાં ખરી દાંત નખ જીવતાં હયવાનથી જુદા થાય તેમજ મરેલાં
હયવાનથી જુદાં થાય તો તેમાં હરકત નથી પણ જે ભાગ ચામડી
અને ગેસ્તને અડ્યો હોય તે પાક કરી નાંખે, બનજીવું જેમએ કે
મરેલાં પક્ષીમાંથી જેદુ નીકળે અને તે બેદાના ઉપરની છત્ર સખત
થઈ ગઈ હોય તો તે પાક છે.

ફસલ દસમી હલાલ હયવાનોમાંની મકરૂહ
ચીજોનું બયાન.

બજીવું જેમએ કે ચાર ચીજો મકરૂહ છે. ૧-ગેસ્તની

અંદરની રંગો, ૨—ગુરદા. ૩—ગધેડા અને ઘોડાનો ગોસ્ત ૪—મથાહુર
એ છે કે હયવાનોમાંના આંતરડાં અને હોજરી વીં મકરૂં છે.

ફસલ અગીયારમી હયવાનોને ઝખાહ કરવા વિશે.

જાણવું જોઈએ કે ઝખાહ કરવાની ખારકીસમ છે છ મુખાહ એક સુન્નત, ચાર હરામ અને એક મકરૂં, મુખાહ એ કામને કહે છે કે જે કરવામાં કાંઈ ગુનાહ ન હોય, અને એ છ મુખાહ નીચે પ્રમાણે છે.

૧—હયવાને હથીયાર થકી ઝખાહ કરવું જેમકે છુરી તીર ખરછી વીં થી ૨—શીકારી કુતરાને ખુદાતું નામ લઈને મુકવો. ૩—હયવાને ઝખાહ કરવાથી તેના પેટ અંદરના બચ્ચાનો હુકમ હલાલનો છે અને શરત છે કે તે બચ્ચું અધુરૂં ન હોય એટલે પુરૂં થયું હોય અને તેના ઉપર વાળ ઉગ્યા હોય અને રૂંદ જોઈએ તો ખોળીયામાં દાખલ થઈ હોય અથવા દાખલ થઈ ન હોય, પણ જો તેની ખલકત અધુરી હોય તો તે હરામ છે અને જો પેટમાંથી જીવતું બહાર નીકળે તો તે ઝખાહ કર્યા પિના હલાલ નહીં ગણાય. ૪—માછલીનું ઝખાહ કરવું એ છે કે તેને પાણીથી જીવતી બહાર કાઢે, અને બહાર કાઢવામાં બિસ્મિલ્લાહ કહેવાની તેમજ બહાર કાઢનાર મુસલમાન હોવાની શરત નથી, અને કાફર પાસેથી મરેલી માછલી લેવી મુરદારનો હુકમ રાખેછે ૫—તીડનું ઝખાહ કરવું એ છે કે તેને જીવતું પકડી લીંચે જોઈએ તો હાથથી અથવા જાળથી અથવા ગમે તે ચીજથી પકડે અને તેમાં પણ

વિસ્મિતજ્ઞાહ કહીને અથવા મુસલમાને પકડવાની શરત નથી. ૬—જે હયવાન કુવામાં પડી ગયું હોય અથવા મૈત્રનમાં ભાગી પડ્યું હોય અને રીતસર તેને જાણ કરવું બની શકે એમ ન હોય તો ગમે તે પ્રકારથી તેને મારે કે તે હલાલ છે.

જાન એક કીસમ મુન્નત છે તે એછે કે મોઅમિન જાણ કરે અને ચાર કીસમ હરામ આ છે ૧—કાફર અને અહલેબૈતના દુસ્મને જાણ કરવું, ૨—દીવાનાએ જાણ કરવું, ૩—નશામાં ચકચુર હોય તેણે જાણ કરવું, ૪—તમીઝ વિનાના બચ્ચાએ જાણ કરવું.

અને એક કીસમ મકરૂહ છે તે એછે કે શીઆ શીવાય બીજાં મુસલમાને જાણ કરવું પણ શીઆહ ન મળે અને જરૂરત વખતે બીજાને કાઢ જાણ કરે તો મકરૂહ નથી.

ફસલ ખારમી હયવાનોને જાણ કરવામાં વાજબ ચીઝોનું બયાન

બાલુવું નેધયે કે જાણ કરવામાં નીચે લખેલી તેર ચીજ વાજબ છે.

૧—જાણ કરનાર તમીઝવાળો હોવો નેધયે જેમકે તમીઝ વિનાના છોકરાનું જાણ કીધેલું હલાલ નથી, ૨—જાણ કરનાર દીવાનો હોવો નેધયે નહીં ૩—જાણ કરનારો નશામાં ચકચુર અને ખેહોશ હોવો નેધયે નહીં અને એ હયવાનોને જાણ કરવાનો

મરદો પણ રાખતો હોવો જોઈએ, ૪—જ્યાહ કરનારો સુસલમાન હોવો જોઈએ, ૫—જે હયવાનને જ્યાહ કરે તે જ્યાહ કરવાને લાયક હોવો જોઈએ જોઈએ તો તેનો ગેસ્ત ખાવો હલાલ હોય અને જોઈએ તો હલાલ ન હોય, ગેસ્ત ખાવો હલાલ છે તે બકર વીં છે, અને ગેસ્ત ખાવો હરામ છે અને જેને જ્યાહ કંઠુ જાય છે તે વાધ વીં છે કે તેનું ચામડું લેવા માટે તે જ્યાહ થઈ શકે છે કે જ્યાહ કરવાથી તેનું ચામડું પાક થઈ જાય છે, અને કેટલાંક મુજતહોદો લખે છે કે જ્યાં સુધી તેના ચામડાને પકવશે નહીં ત્યાં સુધી પાક થશે નહીં, અને જે જ્યાહ કરવાને લાયક નથી તે કુતરો વીં છે કે તે કોઈ રીતે તેના અંગનો કોઈ પણ ભાગ પાક થઈ શકતો નથી, ૬—જ્યાહ કરવામાં શરત એ છે કે હયવાનના ગળાની ચાર રંગો કાપવી જોઈએ, એક તો વચલી રંગ જેને હુલકુમ (ગળું) કહે છે અને બીજી હુલકુમની નીચેની રંગ અને ત્રીજી રંગો હુલકુમની બંને બાજુની, ૭—બનતાં સુધી લોખંડના હથિયારથી જ્યાહ કરવું જોઈએ પણ લોખંડનું હથિયાર જેમકે છરી વીગેરે ન મળી શકે તો જે ચીજથી જ્યાહ થઈ શકે તેથી જ્યાહ કરે જેમકે કાચ અથવા ધારવાળા પથર વીં થી, ૮—જ્યાહ કરતી વખતે ખિસ્મલ્લાહ કહે, ૯—જ્યાહ કરતી વખતે હયવાનને એવી રીતે કીબલા સામે રાખે કે તેનું માથું ગરદન અને છાતી કીબલા તરફ હોય અને કેટલાંક મુજતહોદોનો એવો કૌલ છે કે માત્ર જ્યાહ કરવાની જગ્યા કીબલા સામે હોય તો બસ છે અને અગર જાણી ખુઝીને કીબલા તરફ નહીં કરે તો હરામ છે, ૧૦—જ્યાહ કરે ત્યારે એક વખતે તેને જ્યાહ કરી નાંખે પણ થેડો ભાગ કાપે અને થોડો ભાગ રહેવા દીધે

કે થોડીવાર પછી કાપે તો તેમાં મુજતહેદોના બે કૈલ છે અને કેટલાંકોએ કહ્યું છે કે પછી કાપવાનો એવો ભાગ બાકી રાખ્યો હોય કે તેથી તે હયવાન છવતું રહી શકે તો તે હલાલ છે અને અગર પછી કાપવાનો ભાગ એટલો બાકી હોય કે હયવાન મરી જવાને પકડે ગુમાન હોય તો એવાં હયવાનને પછી ઝખાહ કરવાથી હલાલ નહીં થાય, ૧૨—હયવાનને ઝખાહ કર્યા પછી તે તરફડવું જોઈએ અથવા ધારા પ્રમાણે તેના ગળાથી લોહી નીકળવું જોઈએ પણ જો તે તરફડે નહીં અને ધારા પ્રમાણે લોહી પણ નીકળે નહીં તો મશહુર એ છે કે તે હલાલ નથી, ૧૨—જો હયવાન એ ઝખાહ કરવાના સખખથીજ મરી જવું જોઈએ પણ જીજ્ઞ કારણોથી તે મરી જાય તો તે હલાલ નહીં ગણાય જેમકે એક જણ ઝખાહ કરતો હોય એટલામાં બીજને તેનું પેટ ફાડે નાંખે તો તે હલાલ નહીં ગણાય, ૧૩—ઉંટને માટે ખાસ હુકમ છે કે તેને “નહર” કરે એટલે તેની ગરદનના ખાડામાં તેની જમણી તરફથી છુરી અથવા નેઝો બોંકી દીધે કે તેથી તે હલાલ થાય પણ બીજાં હયવાનની જેમ તેને ઝખાહ કરે તો તે હલાલ નહીં થાય અને તેમજ બીજા હયવાનોને ઉંટની જેમ નહર કરે તો તે હલાલ નહીં થાય.

ફસલ તેરમી હયવાનોને ઝખાહ કરવામાં
મુન્નત ચીઝોનું ખયાન.

જલણું જોઈએ કે ઝખાહ કરામાં નીચે મુજબ પાંચ ચીજો મુન્નત છે.

- ૧—ઉંટને નહર કરતી વખતે તેનો આગળનો એક પગ બાંધે
 ૨—બળદને ઝાઝા કરતી વખતે તેના ચારે પગ બાંધે અને પુછ-
 ડીને છુટી રાખે, ૩—અકરાંને ઝાઝા કરતી વખતે તેના આગળના
 બે પગ અને પાછળનો એક પગ બાંધે અને એ પ્રમાણે મશહુર છે,
 ૪—મશહુર એ છે કે પક્ષીયોને ઝાઝા કરતી વખતે છુટા મુકી દીધે
 ૫—ઝાઝા કરતી વખતે ઉત્તરવળ કરે વાર ન લગાડે.

ફસલ ચઉદમી હયવાનને ઝાઝા કરવામાં મકરહ ચીઝોનું બયાન.

બાણુનું જોઈયે કે ઝાઝા કરવામાં પાંચ ચીજો ટૂંનીયે મુજબ
 મકરહ છે.

- ૧—ઝાઝા કરતી વખતે એ હાડકાનો મગજ કાપવો કે જે
 પીઠની ગાંઠમાં હોય છે, ૨—ઝાઝા કરતી વખતે બાણી બુઝીને મુંડી
 જુદી કરી નાંખવી, અને કેટલાંક જુઝતદીદો મુંડી જુદી કરવાના
 કૃત્તિ હરામ બાણે છે પણ તેના ગોસ્તને હરામ બાણતા નથી,
 ૩—ઝાઝા કરતી વખતે છરીને એવી રીતે ફેરવવી કે ઉપરનો ભાગ
 કપાઈ જાય, કે એ પ્રમાણે કરવું મશહુર મકરહ છે પણ એહતી-
 યાન છે કે એમ કરવાથી પરહેઝ કરે ૪—બીજાં હયવાનની સામે
 હયવાનને ઝાઝા કરવું જોઈયે નહીં કેમકે તે મકરહ છે ૫—જુમ્માના
 દીવસે ઝાઝારની પહેલાં હયવાનને ઝાઝા કરવું મકરહ છે. !

ફસલ પંદરમી કુરખાનીના અહંકામ.

બકરી ઇદમાં કુરખાની (માહે મુખારકએ ઝીલહજ્જામદમા) થાય છે જે વીશે જાદુલ મઆદમાં જતાએ અલ્લામએ મજલીસી અઅલ્લાહો મકામોહુ લખે છે કે બકરીઈદો દીવસે સુન્નત છે કે ઇદની નમાઝ પંજી કુરખાનીના ગોસ્તથી ઇફતાર કરે એટલે પહેલે કુરખાનીનો ગોસ્ત ખાય, કુરખાની કરવી સુન્નતે મોવકફેદાહ (તાકીદ ભરેલી) છે અને બાઅએ ઝોલમા ફરમાવે છે કે મકદુરવાલા ઉપર કુરખાની કરવી વાજબ છે, હુઝરતે ઇમામે જઅફરે સાદેક અં ફર- માઅ્યું કે કુરખાની કરવી દરેક મુસલમાન ઉપર વાજબ છે અને ફર- માઅ્યું કે અલખત પોતા માટે કુરખાની કર અને પોતાના બાલ- અઅ્યાઓ માટે કુરખાની કર અથવા ન કર ઊમ્મેસલેમાહુ (હઝરતે રસુલે ખુદા સં ની ખીખી) થી મનકુલ છે તેઓ કહે છે હઝરતે રસુલે ખુદા સં ને ચરજ કરી કે બકરીઈદ આવે છે અને કુરખાની કરવા માટે પદશા નથી તો કરજ કરીને કુરખાનીનું જનાવર વેચાતી લઉં ? હઝરતે જવાબ આપ્યો કે હા કરજ કર કે તે કરજ ખુદા અદા કરશે. બેહુતર છે કે ઇદને દીવસે કુરખાની કરે અને ૧૧ મી તથા ૧૨ મી તારીખના પણ કુરખાની કરી શકે છે અને હજ કરવા જાય ત્યાં મીનામાં હોય તો ૧૩ મી તારીખ સુધી પણ કુરખાની કરી શકે છે. બેહુતર એ છે કે કુરખાનીનું જનાવર ઝીલહજ્જ મહીનાની શુરઆતમાં લઈ રાખે અને જે હયવાન ઘરમાં પાળેલું હોય તેની કુરખાની કરવી મક્રૂહ છે (તો તે ન કરે.) કુરખાની નીચે લખેલા જનાવરો સીવાય બીજા કોઈ હયવાનની થઈ શકતી નથી.

૧—ઉંટ. ૨—ગાય. ૩—બકરૂં. ૪—મેઢું. એ ચાર જાતના હયવાન નર હોય કે માદા તેઓની કુરખાની થઈ શકે છે.

૧—ઉંટ—હોય તો પુરા પાંચ વરસ થયા હોય અથવા તેથી વધારે મોટી ઉમરનો હોય મતલબ કે પાંચ વરસથી ઓછી ઉમરનો હોય તો તેની કુરખાની ન કરે. ૨—૩—ગાય અથવા બકરૂં હોય તો એક વરસ પુરૂં થઈ બીજી વરસ શરૂ હોય મતલબ કે એક વરસથી વધારે થયું હોય તેની કુરખાની કરે અને એ વરસ પુરાં થયા હોય તો બેહતર છે. ૪—મેઢું—હોય તો છ મહિનાનું બસ છે અને અગર સાત મહિના પુરા થયા હોય તો બેહતર છે અને તેથી વધારે હોય તો હરકત નથી.

કુરખાનીના હયવાન માટે લખે છે કે—તેના શરીરના ભાગમાં ખોટ કે એળ ન હોય કાણું અથવા આંધળું ન હોય બહુજ એવું લંગડું ન હોય કે ગાલવું તેના માટે મુશકીલ હોય કાન કાપેલું ન હોય અગર કાન ચીરેલો હોય અને જીદો થયો ન હોય તો હરકત નથી તો પણ એવું ન હોય તો બેહતર છે, શીંગડાની અંદરનું હાકડું ભાંગેલું ન હોય શીંગડાની ઉપરનો ભાગ પણ ભાંગેલો ન હોય તો બેહતર છે અને બેહતર એ છે કે બીમાર અને બહુજ ધરડું ન હોય અને સુન્નત છે કે અંગમાં તાજી હોય અને બહુજ દુખળું પણ ન હોયું જોઈએ કે ગુરદાની ચરબી ચાલી ગઈ હોય અને ખસી (નાખરદ કરેલું) પણ હોયું ન જોઈએ એટલે તે બંને અઝવ કાપી નાંખેલ ન હોય અને અગર કાપેલ ન હોય ને ઓળી નાંખેલ હોય તો મકરૂં છે. અને ખસી શીવાય બીજું ન મળે તો હરકત નથી કુરખાની માટે અગર ઉંટ અથવા ગાય હોય તો માદા એટલેકેટલી અને ગાય સુન્નત છે, અને બકરૂં અથવા મેઢું હોય તો નરની

કુર્યાની કરવી સુન્નત છે એટલે બકરે. અથવા મેં ઢો હોય તો વધારે સવાળ છે અને સુન્નત છે કે પોતાને હાથે કુર્યાનીના હયવાનને ઝખહ કરે અગર પોતે ન કરી શકે તો કસાઇ (અથવા જે ઝખહ કરે) તેના હાથ ઊપર પોતાનો હાથ રાખીને મદદ કરે ને તે ઝખહ કરે. ઊંટ માટે ઝખહ કરવાનો હુકમ નથી બત્તકે નહુર કરે અને તે તરીકા તે કરનાર જાણે છે અને ઊંટ સીવાય બીજા હયવાનેને ઝખહ કરવાનો જે તરીકા છે તે પણ મશહુર છે કુર્યાનીના હયવાનને ઝખહ અથવા નહર કરતી વખતે નીચે લખેલી દોઝા પડવી સુન્નત છે હદીસે સહીહમાં હઝરતે ઇમામે જાઅફરે સાદેક અઃ ફરમાવ્યું કે ફુર્યાનીનું હયવાન નહુર અથવા ઝખહ કરતી વખતે તેના મોઢાને કીચલાની સામે કર અને પહેલે આ દોઝા પડ—

વજજહેનો વજહેય સિદકઝી ફતૈરસમાવાતે વદઅએઝ હુનીફનેં મુસ્લેમનેં વમાઅના મેનલેં મુશરેફીન ઇન્ન સલાતી વનોસોકી વમહેંયાય વમમાતો સિદસાહે રખિમલેં અં નમાન લાશારોક લહૂ વમે ઝીલેક આમિતો વઅના મેનલેં મુસ્લેમીન. અદસાહુમમ મિન્ક વલક, યિસ્મિદસાહે વદસાહે. અકેઅર. એ મુજબ દોઝા પડીને ઝખહ અથવા નહર જે કરવું હોય તે કરે અને તે હયવાનને ઝખહ કે નહર કરી લીએ પછી નીચે મુજબ દોઝા પડે—

અદસાહુમમ તકેઅલે મિન્ની.

એનો અર્થ એ કે અએ પરવરદીગારા આ કુર્યાની મારા તરફથી કમુલ કર, બીજી કીતાબમાં લખે છે કે કુર્યાનીમાં બીજા ભાગીઆ હોય તો અદસાહુમમ તકેઅલે મિન્નુમે. કહે પછી આદુલ મઆદમાં લખે છે કે એ દોઆની બાદ પછી હઝરતે ફરમાવ્યું

કે જ્યાં સુધી હયવાન મરી ન જાય ત્યાં સુધી માથું જુદું કરવું નહીં પછી ચામડી કાઢ્યા પછી સુન્નત છે કે એક ભાગ પોતે તથા પોતાના ધરના માણસો ખાય અને બેહતર છે કે પોતે તેનાથી ઈફતાર કરે એટલે નાસ્તો કરવાની પહેલાં તે ગોસ્ત ખાય અને બીજો ભાગ પાડોશીઓને હદયો મોકલે અગર તેઓ ગરીબ હોય તો બેહતર છે, એથી મતલબ એ કે પાડોશી ગરીબ હોય તો વધારે સવાળ મલશે અને ત્રીજો ભાગ ફક્કીરો અને માંગનાવાળાઓને આપે (પણ તેઓ મોઅમીન હોવા જોઈએ) અને અગર ઘણો ભાગ સદકો કરે તો શાયદ બેહતર હશે. અને સુન્નત છે કે ચામડું મુંડી વીગેરે એવા હલાલ ભાગ હોય તે પોતે ન વાપરે બલકે સદકો કરે તેમજ કસાઈને પણ ન આપે પણ તે ગરીબ (મોઅમીન) હોય તો સદકો તરીકે આપે. હુદીસે સહીહમાં છે કે કુરઆનીના ચામડાને રંગાવીને નમાઝ પડવા માટે મુસલ્લો કરે અને એસવા માટે બીજાનું કરે તો પણ હરકત નથી. અગર મેદું મલી ન શકે તો સુન્નત છે કે વચલી રાસની કોમત સદકો કરે વચલી રાસથી મતલબ કે બહુજ વધારે નહીં તેમ બહુજ થોડો નહીં; અને એક હયવાન પોતા માટે અને પોતાના ધરના માણસો માટે કુરઆની કરે તો બસ છે અને એક પોતા માટે તથા એક ધરના માણસો માટે કુરઆની કરે તો બેહતર છે અને અગર પોતાના ધરના દરેક માણસ માટે એક એક જુદી જુદી કુરઆની કરે તો વધારે સવાળ થશે અને પોતાના માથાપ અને અવકાદ તથા સગાઓ જે જે ગુજરી ગયા છે તેઓ માટે કુરઆની કરે તો સારું છે. અને હજરતે રસુલે ખુદા સં બેકુરઆની કરતાહતા એક પહેલી કુરઆનીમાં ફરમાવતા હતા કે ખુદાવંદ આ મારા તરફથી તથા મારા અહલેબૈતમાંથી જેઓએ કુરઆની નથી કરી તેઓ તરફથી છે અને બીજી કુરઆનીમાં ફરમાવતા હતા કે ખુદાવંદ તથા મારા

તરફથી તથા મારી ઉમ્મતમાંથી જેઓએ કુરઆની નથી કરી તેઓ તરફથી છે.

જનાળે અમીરૂલ મોઅમનીન હઝરતે અલી અં દરવરશે કુરઆની કરીને ફરમાવતા હતા કે ખુદાવંદા આ તારા પયગમ્બર તરફથી છે, અને ખીજો દુઓ પોતા માટે કુરઆની કરતા અને ફરમાવતા ખુદાવંદા તકંબલ મિન્તી, અગર દરેક શખસ એક એક કુરઆની જુદી જુદી કરી ન શકે તો જયઝ છે કે ભાગીયા થઇને કુરઆની કરે એટલે સુધી કે સાત જણના ભાગમાં કરે, બઝકે સીતેર જણના ભાગમાં કરે; તોપણ થઈ શકે છે.

ફસલ સોળમી, અકીકાનું ખયાન.

જાણવું જોમએ કે અકીકામાં પણ બકરાનું ખયાન આવે છે તેથી અકીકાના ખયાનને પણ અહીંયા દાખલ કરીએ છીએ. જાણવું જોમએ કે બચ્ચાનો અકીકો સાહેબે મકદુર ઉપર સુન્નતે મવક્કીદ છે બઝકે બાઅઃ ઓલમા પાસે વાજીય સાખીત છે. અને એહતર છે કે સાતમે દીવસે અકીકો કરે, અને જો સાત દીવસ કરતાં વધારે વાર લગાડે તો બચ્ચું બાલેગ થાય ત્યાં સુધી તેના બાપ ઉપર સુન્નત છે, અને તે પછી પોતાની આખી ઉમ્મર સુધી પોતા પર સુન્નત છે. મોઅતઅર હદીસમાં વારીદ છે કે જોને ઘરે ફરઝંદ પૈદા થાય તેના પર અકીકો કરવો વાજીય છે. કેટલીક હદીસનો ખુલાસો એ કે બચ્ચું અકીકાની અંદર ગુંચવાએલ છે એટલે જો અકીકો ન કરે તો વખતે બલા અને હલાકતમાં ફંસાવાનો ખાફ રહે છે. હઝરતે ઇમામે જાઅફરે સાહેબ અં થી મનકુલ છે કે પઘશાવાળા ઉપર અકીકો કરવો

વાળ્ય છે, અને જે ગરીબ હોય તેને જે વખતે મળે તે વખતે અકીકા કરે, અને ન મળે તો કાંઈ હરકત નથી અને કોઈએ અકીકા કર્યો ન હોય અને તેના માટે કુરખાની કરે તો તે અકીકાના બદલામાં બસ છે.

કોઈ રાખસે તે હઝરતને પુછ્યું કે અમોએ અકીકા માટે બકર તપાસ કર્યું પણ મળ્યું નહીં માટે અગર ફરમાવો તો અકીકાની કીંમતના પદશા સદકો કરીએ હઝરતે જવાબ આપ્યો કે નહીં, જ્યારે મળે તે વખતે અકીકા કરજો કેમકે મોઅમીનને ખવરાવામાં અને ખુન વેહવરાવવામાં એટલે બકર જબહ કરવાને ખુદા દોસ્ત રાખે છે.

કોઈએ પુછ્યું કે બચ્ચું સાતમે દીવસે ગુજરી જાય તો તેનો અકીકા કરવો કેમ ? જવાબ મળ્યો કે ઝોહરની પહેલાં ગુજરી જાય તો અકીકા ન કરે, અને ઝોહરની બાદ ગુજરી જાય તો અકીકા કરે.

ઉમરખીન યઝીદે હઝરતને પુછ્યું કે યા હઝરત મને ખબર નથી કે મારા બાપે મારો અકીકા કર્યો છે કે નહીં, હઝરતે જવાબ આપ્યો કે તું તારો અકીકા કર; તે વખતે બુઢપણમાં તેણે પોતાનો અકીકા કર્યો.

હદીસમાં છે કે ફરજંદનો અકીકા સાતમે દીવસે કરવો અને નામ પણ સાતમે દીવસે રાખવું; અને સાતમેજ દીવસે માથાના વાળ ઉતરાવી તે વાળને રૂપાની સાથે તોળીને તેટલું રૂપુ સદકો કરવું, અને અકીકાની એક રાત સુવાણીને આપવી કે જેણીએ જન્મ થતી વખતે મદદ કરી હોય, અને બાકીનો ગોસ્ત લોકોને ખવરાવવો સદકો કરવો. અને બીજી હદીસમાં વાળ તોળવા માટે રૂપા અથવા સોના સાથે તોળીને તેટલું રૂપુ અથવા સોનું સદકો કરવાનું ફરમાવેલ છે, અને અગર સુવાણીએ મદદ ન કરી હોય તો તે ભાગ બચ્ચાની માને આપવો કે તે જેમને તે કરે; અને અકીકાનો ગોસ્ત ઓછામાં ઓછા દસ માણસોને ખવરાવે, અને દસથી વધારે હોય તો બેહતર છે અને

અકીકાનો ગોસ્ત ખાવો નહીં, અને સુયાણી ચણી વીગેરે હોય તો તેને ગોસ્ત ન આપતાં તેની કીંમત થાય તે આપવી.

હઝરતે ઇમામે રજા અઠી મનકુલ છે કે હઝરતે રસુલે ખુદાસૌ હંસન અને હુસયન અઠી નો જન્મ થવા પછી કાતમાં અજાન આપી અને જનાબે કાતમાં સાતમે દીવસે અકીકા ક્યા અને સુયાણીને એક રાત એક અશરશી આપી.

અકીકાની અંદર જો ઉંટ હોય તો પાંચ વરસ અથવા તેથી વધારાનું હોય; અને અકીકાનું જનાવર બેહતર છે કે ખસી સીંગ તુટેલ કાન કાપેલ ન હોય; તેમજ બહુજ દુબળું પણ નહોય, તેમજ લંગડુ આંધળું પણ ન હોય.

અગરએ હદીસમાં છે કે અકીકા કુરખાની માફક નથી તેથી અગર એમવાળું હોય તોપણ હરકત નથી.

અને છોકરાના અકીકા માટે સુન્નત છે કે નર હોય અને છોકરીના અકીકા માટે માદા હોય વળી એમ પણ છે કે બન્ને માટે નર બેહતર છે;

અને સુન્નત છે કે અકીકાનો ગોસ્ત માખાપ ન ખાય, બલકે એથી બેહતર એ છે કે જે ખાવામાં તે ગોસ્ત નાંખ્યો હોય તે ખાવાનું પણ માખાપ ન ખાય તેથી પણ બેહતર એ છે કે તેધરના તમામ માણસો જેઓ તેના ખાપના સગા હોય તે પણ ન ખાય, અને સુન્નત છે કે અકીકાના ગોસ્તની અંદરના હાડકા ભાંગે નહીં, બલકે બંદ બંદથી જુદા કરે, અને કાચુ વેંહચી આપે તો પણ ઠીક છે. અને અકીકાનું જનાવર ન મળે તો કીંમત સદકા કરવો ફાયદા કારક નથી, બલકે જનાવર મળે તે વખતે અકીકા કરે, અને અકીકા ગરીબોનેજ ખવરાવવો જરૂર નથી, પણ બેહતર છે કે ગરીબોને અને

સાથેલ લોકો હોય. સુન્નત છે કે પેલેલે બચ્ચાના વાળ ઉતરાવે પછી અકીકાનું જનાવર ઝળહ કન્વું વાળ સોના યા રૂપાથી તોળવાને સદ્દો કરવો તે તમામ એક વખતે અને એક ઠેકાણે કરે, માથું મુંઝવતી વખતે ચોટલી ન રાખે અને તમામ વાળ ઉતરાવે.

રીવાયતમાં છે કે હઝરતે રસુલે ખુદા સંતી ખીદમતમાં એક શખસ પોતાના છોકરાને દોઆ કરાવા માટે લાવ્યો, તેના મ.થા પર ચોટલી હોવાથી હઝરતે દોઆ કરી નહીં; અને ફરમાવ્યું કે ચોટલી કાઢી નાંખો. બચ્ચાના માથાના વાળ ઉતરાવવા પછી ઉપર કેસર ચો. પડવું, અને અકીકાનું લોહી ચોળવાની મનાઈ છે.

હઝરતે મુમામે જાઅફરે સાદેક અ. થી મનકુલ છે કે અકીકાનું જનાવર ઝળહ કરતી વખતે આ મુજબ દોઆ પડે “બિસ્મિલ્લાહિ વબિલ્લાહિ અલ્લાહુ મુમ્મ હોઝુહી અંકીકંતુનં અંને, (ચોટલું કહીને છોકરાનું તથા તેના બાપનું નામ* લેવું અને પછી કહેવું કે) લહેં મોહા બેલહેં મેહી, વદમેહા બેદમેહી, વઅંઝુ મોહા, બેઅંઝુ મેહી અલ્લાહુ મુમ્મજં અંલેહા, વેકાઅન લેઆલે મોહુમ્મદિને અંલયંદે વઆલેહિસ્સલામ.” અને જો દીકરીનો અકીકો હોય તો ઉપરની દોઆમાં કેટલાક શબ્દોમાં ફરક છે માટે પેદલી તે નાની દોઆ પડી છોકરીનું તથા તેણીના બાપનું નામ લખતે આ મુજબ પડવું, “લહેં મોહા બેલહેં મેહા, વદમેહા બેદમેહા, વઅંઝુ મોહા બેઅંઝુ મેહા, અલ્લાહુ મુમ્મજં અંલેહા વેકાઅન લેઆલે મોહુમ્મદિને અંલયંદે વઆલેહિસ્સલામ.”

*** વસ્સેલામ. ***

* બાપનું કે છોકરાનું અને તેના બાપનું નામ અને છોકરીનું અને તેણીના બાપનું નામ લેવું તે આ મુજબ કેલવું દાખલાતરીકે, ખુલામ મોહુમ્મદ છબ્બે ખુલામ અંહી, ફતીમા અલેતે તુરબોહુમ્મદ.

જામનગરમાં અમારે ત્યાં વંશપરંપરાથી બનતો આવેલો
 ❀ સાચાં મોતીનો સર્વોત્તમ સુરમો. ❀

નેત્રાના લાખો દરદીઆને આરામ થયેલો.

રોગી અને નીરોગી બન્નેને લેવા લાયક શુદ્ધ સાચાં મોતીનો સુરમો.

શોર્ટસાઇટ (દુંડી નજર) અને આંખમાં સફેદ છારો યાને મેલતું
 વધવું તથા સાજી આંખવાળા માણસો હમેશ આંજો તો આંખના તેજમાં
 વધારો કરી નવા પેદા થતાં દરદને અટકાવેછે તેમજ આ સુરમો આંજ-
 નારને ચંદ્રમાની જરૂર પડતી નથી. વળી ઘડપણમાં આંખવાળા થવાની દહે-
 શત દુર કરે છે. આ સુરમો તમામ જાતના દરદો જેવાં કે-રતાંધળાપણુ
 આંખની ગરમી આંખનું દુખવું, રતાસ કઢણુ, આંખ પડવી અજવાળાથી
 આંજાઈ જવું, પાંપણોનું ખરવું, પાણીનું ઝરવું, આંજણીનું વારંવાર
 થવું, ખીલ, દુંક મુક્તનાં પડેલાં કુર્લા નઝલો વીગેરે દરદને આ સુરમો
 જીડમુગથી નાશ કરે છે તેમજ ધણું વાંચવાથી તથા ગ્યાસના ધુયાડાથી
 અથવા ખીજા હરકોષ કારણથી નખળી થઇ ગયેલી આંખોને આ સુરમો
 ધણો ફાયદો કરેછે તથા મુંજ સ્થિતિમાં લાવેછે ત્રણે રંગની કીંમત તથા
 ગુણ સરખાજ છે. એક લોસો સુરમો આંખમાંઆંજો ખારે માસ ચાલશે.

તોલા એકની કીંમત રૂ. ૧-૮-૦ પૌરોજ જુડું.

બોરા ઇસાજી મુસાજી સુરમાવાળાં મુ. જામનગર.

૬૦ ફુલ ગલી નંબર ૩.

૦૥ આખા પંચ હકની કીતાબ.

૦૧ સહ્યોએ કુદમ મુખતાર પી૦ તો અહવાલ.

૦૨ તે.શએ ઉકળા ઇમામ હુસયન અન્ની
ઝીયારતનો સવાય મુસાદરીનો અહવાલ.

૦૩ ખેમરની લકાઇ પોરટેજ ૦૫૥

૦૪ મેઅરાજનામા મેઅરાજનો અહવાલ.

૦૫ બીહોહર અને યુઝાસુકનો રસીક ફરસો.

૦૬ મશ્તાહુલજીનાન મસાએલની ઉરુદુ

હરફ અને બાયાઓ આદિક વોઝેરના ૦૬૩

૦૭ ઉમદા મોઅજીઝો પોરટેજ ૦૫૫

૦૮ યકુદ માઅસુમ અન્નાનામનું જાડ પોરટેજ ૦૫૥

૦૯ હ૦ અલી અ૦ નું બાન્ડુઅંધ આયતુલ

ફરસીના વધાય સાથે ૦૮ ના ૩ પો ૦૫૥

૦૧૦ પંજેતને પાકનો શખરો. પોરટેજ ૦૫૥

૧) રહેનજન ૪ થી કીતાબ.

૨) રહેનજન પાંચમી કીવાબ.

૦૧૧ બહુરેગમ ૮૨ નવહા ૧૨ સલામ પાંચ

સુબજાત, દોરક વીન્ની ૦ આફ્રીકાનો ૩૦૥

૦૧૨ તવરેતના ૪૦ સુરાનો તરજુમો પો. ૦૫૥

૦૧૩ બારમા ઇમામની વીલાદત પોરટેજ ૦૫૥

૧૧૫ ગુલઝારે કરઅલા જનાને ઇમામે હુસયન

અન્ના ના નુઃથી તે તેઓની શહાદત સુધી-

નો બાથુવા જોમ, અહવાલ ૫૬૫ પુસ્ત

સાથે કીમત ૩૧૫૫ પોરટેજ ૦૧૦ આફ્રી-

કાના ૦૧ રહેનજન તેમજ તુરેહમાતના

મુદ્રક પસેથી ૩૦૧ આછો.

૦૧૪ ગહેમમાન કુસુલ્દાન કુરએદીન વી૦ કાબ્યમાં.

૦૧૫ રૂઆઈયાત તેમાં આશરે ૨૦૦ રૂઆઈયેએ

પોરટેજ ૦૧૦૫

૦૧૬ તોલફએ નાજી જેમાં હજરતે અલી છબ-

રહલાના ફેવી રીતે કિસ્સાદ થમા-તેલું બચાન

છે પોરટેજ ૦૫૥

રહેનજન તથા તુરહમાને ગથા વરસમાં

ખસાસ થયાં છે, અલે ચાલુ વરસનાં ખસાસ

થવા આન્યાં છે.

ઉમારે આંપસનો ખારો તથા આગલાં વીર

રદ છે આ સંવાય ક્રાંતાળો ખસાસ થયે છે.

જેનું પોરટેજ કાંઈ ન લખ્યું હોય તેનું

